

CATALUNYA SOCIAL

Any VI. Núm. 261

Un any, 10 ptes. — Núm. solt, 20 cts.

15 de maig de 1926

PUBLICACIÓ
SETMANAL

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Camerós, 3 (Passatge Orleó Catalá) BARCELONA

APARTAT 273
TELÉF. S. P. 1114

Els drets individuals

Havem arribat a un moment històric en el qual sembla que els drets individuals puguin ésser objecte d'una mica de menyspreu. Naturalment que no hi ha escriptor ni polític seriós que arribi a cap afirmació depressiva d'aquests drets, perquè la consciència científica es subleva de seguida en ell i en els qui l'envolten. Però, en canvi, ha arribat a ésser tan enormement exalçada la personalitat col·lectiva, ha arribat a encimbellar-se tant la personalitat de l'Estat, que no sembla sinó que en un moment determinat certs esperits hagin pogut oblidar tota la història del món i esborrar tanta i tanta tasca com per a obtenir la consolidació d'aquells drets s'ha portat a cap durant els segles.

Es cert que un conjunt de circumstàncies han portat a aquest resultat. En el camp doctrinal, les escoles del dret objectiu de Jellineck, les del dret-norma prescindint de la facultat subjectiva, de Duguit; en el món social, les tendències socialistes i socialitzants, que suposen una organització formidable que només l'Estat pot sostenir; i en la vida política, determinats estats excepcionals produïts en el món llatí i encara en determinades cledes, han portat com a síntesi un predomini de tot ço que suposi enlairament de personalitats nacionals, i prou.

Però el fenomen no ens ha de torbar, per tal com no és nou en la història dels pobles. A l'inrevés; podríem dir que el del predomini de la personalitat col·lectiva sobre els drets de l'individual és el fenomen primitiu del món i és el fenomen constant de l'època pre-cristiana. Tots els grans imperis d'Àsia i Àfrica, totes les civilitzacions anteriors a Jesucrist (la romana sobretot), què foren sinó exalçament de qui llavors representava l'Estat, de qui encarnava la personalitat col·lectiva del poble, tal i com en aquella època la coneixien?

La personalitat individual fou reivindicada amb la vinguda de Crist. La personalitat humana, amb el seu món de responsabilitats pròpies i no alienes,

amb els seus deures i drets, amb la seva consciència individual, adquirí el relleu necessari amb el cristianisme. I sols llavors restà aquesta personalitat ben deslligada de l'Estat, i aquest va poder ésser mirat, d'aquell moment ençà, com institució al servei de l'home, i no Moloch al qual havien de sacrificar-se honres i vides, actuacions presents i destinacions futures. Miri's com es vulgui, sempre destacarà ben clarament que el primer pas cap a una civilització humana deriva d'aquest món de responsabilitats individuals que, a base de la destinació individual, va fer néixer el Cristianisme en el món.

Que després s'han produït moviments polítics, com el de la primitiva Constitució de l'Estat americà de Virgínia, com la Revolució anglesa, com la mateixa Revolució francesa, per a recordar i reivindicar un cop més els drets individuals de mans dels qui els detentaven, és ben cert. Però sempre a condició d'una existència prèvia d'aquests drets, que, com tot dret, deriven del món moral i no pas de moviments externs. Aquests moviments cercaren garanties pels drets individuals; però aquests feia segles que havien ja pogut crear admirables democràcies, com la de l'Estat català-aragonès.

Com pot pensar-se, doncs, que ni per un moment pugui trontollar aquest edifici secular? Tant valdria com la possibilitat que la civilització cristiana pogués desaparèixer en un moment donat i sense deixar rastre!

No ens cal témer gens, per tant, pels nostres drets individuals. No hi ha possibilitat que desapareguin, encara que de moment puguin cobrir-se de pols. Que avui tot suposa organització, és cosa certa. Que avui l'Estat ha de tenir un món nou d'actuació, és veritat també. Però que avui els drets individuals i la seva garantia jurídica són l'eix de la nostra civilització, no cal pas posar-ho

en dubte. O desapareixerà, doncs, un poble com a poble modern i civilitzat, o els drets individuals hi trobaran la deguda garantia.

I qui més ha de defensar aquests drets som nosaltres, els catòlics, ja que el llevat d'aquells el va donar la filosofia cristiana i sempre i per damunt de tot han de constituir la garantia i el mitjà

per al compliment del nostre principal deure, el de la destinació final.

Cal, per tant, vetllar i no deixar-nos tacar per aquests corrents estadistes els quals hem de tancar en els límits deguts. Que la suprema deu d'harmonia entre el col·lectiu i l'individual es troba en la filosofia política cristiana, i no mai fora d'ella.

A propòsit d'un Hoste il·lustre

G.-K Chesterton i la vida catòlica a l'Anglaterra

Aquest dies honora la nostra Barcelona aquest home formidable del món de les lletres i de l'avantguarda del renaixement catòlic a Anglaterra, Mr. Chesterton.

El nostre periòdic ha valorat manta vegada la personalitat fortíssima d'aquest gegant del pensament, fent ús tot sovint dels seus llibres i aportant les seves opinions. I avui, que es troba en mig de nosaltres, en un ambient per a ell novíssim però amb el qual ha simpatitzat tot seguit, no trobem manera més escaient de retre un homenatge a l'autor d'Ortodòxia que traduint el bell article del pulcre Frederic Lefèvre, en el qual retrata de cos sencer l'illustre literat i humorista anglès ensems que dóna una pinzellada molt interessant sobre el renaixement catòlic a les Illes Britàniques.

Heus ací l'article:

Crec que és cosa poc menys que impossible la de pensar en el moviment catòlic anglès d'avui sense evocar la silueta, per altra banda molt popular, del gran pamfletaire i novel·lista G.-K. Chesterton.

La seva obra literària és ja coneguda entre nosaltres: Carles Grolleau ha publicat l'any 1923 *Ortodòxia*, llibre d'abans de la conversió, amb pròleg del Pare Josep de Tonquédec i que ha obtingut a França un èxit remarcable. Diferents editors ens havien ja traduït la *Clarividència del Pare Brown*, *L'anomenat Dijous*, *El Napoleó de Notting Hill*, *L'Esfera i la Creu*. I ara esperem el *Sant Francesc d'Assís* (1), *Herètics*, i altres.

Durant el nostre recent viatge per Anglaterra, ens hem pogut donar compte que el catolicisme entrava allí en la fase d'una crisi de creixement.

La nostra impressió claríssima, la de tots els testimonis o actors que hem pogut interrogar, és que si les conversions al catolicisme són avui nombroses, ho són sols en el món individual. Però tothom sent que demà, a la seva hora, Roma podrà determinar conversions en massa i potser el retorn de l'Església d'Anglaterra a l'ortodòxia.

Un dels testimonis més importants, millor un dels actors d'aquest gran drama religiós, és Mr. G.-K.

Chesterton, amb el qual hem tingut moltes converses.

Li havem demanat en principi si el Pare Brown de la *Clarividència del Pare Brown* tenia com a prototipus el seu amic Father O'Connor, rector de Bradford i un dels principals agents de la conversió de Chesterton.

I ell ens ha dit: "L'origen de Father Brown és tal vegada l'amic Father O'Connor, amb la diferència que aquest és irlandès i Father Brown és anglès.

"Father O'Connor vaig trobar-lo fa molt temps, abans de la meua conversió, a casa d'uns amics, en el Yorkshire; i aquest primer encontre el tinc encara molt present.

"Llavors jo havia escrit articles sobre aspectes de la vida en els quals el mal m'apareixia intens i fastigós. I Father O'Connor em va revelar detalls de la vida de Bradford en els quals el mal es manifesta sota aspectes increïbles; i jo vaig ésser molt admirat d'aquesta revelació.

"Més tard, uns estudiants de Cambridge es juntaren a nosaltres en la mateixa reunió parlant d'assumptes distints, especialment de literatura. Father O'Connor es va retirar aviat; i llavors els dos joves van parlar d'ell amb tota simpatia, com sovint es parla aquí pels protestants dels capellans catòlics. Però ells digueren que no podien creure que la millor vida fos la de Father O'Connor, ja que ell es tancava en la seva casa com en una torre de vori, ignorant la vida del mal. Llavors, la ironia de la situació m'interessà fortament, ja que el prevere acabava de mostrar-me aspectes del mal fins llavors desconeguts per mi, mentre aquests joves estudiants es creien ells sols coneixedors de la vida. I la ironia de la situació se m'aparegué com punt de partida d'històries possibles..."

* * *

"Abans d'arribar al catolicisme, he passat per diferents estats i he lluitat fortament.

"Cal dir-vos que una gran part de l'Església britànica s'anomena *el catolicisme anglès*, estimant que són els seus components els qui — segons ells — serien la veritable tradició de l'Església de Crist. I així,

(1) Traduït suara per M. Manent.

abans d'esdevenir catòlic — el que ells anomenen catòlic romà —, ens cal resoldre el problema de la legitimitat d'aquesta pretensió, i això exigeix molt de temps.

"Els diferents estats de l'evolució són difícils d'explicar en detall...

"Jo he vist sovint Father O'Connor a casa dels meus amics...

"Després de molts estudis i meditacions, he arribat a pensar que els mals que pateix Anglaterra (Capitalisme, Imperialisme mal comprès, Industrialisme, Mals rics, Destrucció de la Família), vénen de la manca de catolicisme. Amb tot, la posició presa pels anglo-catòlics, dels quals acabo de parlar, pressuposa que Anglaterra ha restat catòlica malgrat la Reforma. Després de les meves anteriors conclusions em sembla il·lògic d'afirmar que Anglaterra sigui catòlica. Jo havia, doncs, de convertir-me a l'únic catolicisme veritat, el Catolicisme Romà...

"Voleu saber què és ço que m'aporta el catolicisme? Es ben difícil de dir. Abans de la meva conversió, jo tenia bon nombre d'idees catòliques, i la meua manera de veure ha canviat ben poc.

"El catolicisme ens aporta una doctrina. Realment ens aporta la lògica en la nostra vida. Perquè no es tracta solament de la submissió a una autoritat eclesiàstica, sinó d'una base per a establir el judici. Per exemple; aquí tothom escriu sobre la moda en el vestir de les dones; però totes les crítiques no descansen sobre un fonament sòlid. Sabeu per què? Senzillament, perquè no saben què cosa és la castedat, mentre que un catòlic ho sap, i per això el catòlic sap el fonament de la condemnaació de les modes d'avui.

"Esser catòlic equival a una situació d'un profund repòs! Equival a tenir una metafísica indestructible i que pot servir de base a tots els nostres judicis, que ens permet posar a prova les nostres idees i la nostra vida..."

I Mr. Chesterton somreia amb aquell somriure indulgent i generós, amb aquell somriure de gegant.

* * *

I va seguir:

"Entre les virtuts que engendra el catolicisme, n'hi ha que manquen enormement a l'Anglaterra. L'essència mateixa del catolicisme és la d'ésser centre de gravetat de la vida. Cada nació que se n'allunya, perd alguna cosa. I així l'Anglaterra hi ha perdut dos virtuts essencials: primerament, la humilitat; segonament, un prudent ús de la raó, i encara no estic ben cert que ambdues virtuts no vagin sempre plegades. I m'explico: l'humilitat ha deixat d'ésser una virtut anglesa perquè els anglesos han arribat a identificar el seu Ideal amb el "Jo". Els anglesos tenen molta imaginació poètica, han esdevingut massa poètics, ço és, massa crèduls, i la cosa que l'home més fàcilment creu no és pas que ell és un tipus extraordinari?

"Un exemple: Els anglesos són molt patriotes, i el patriotisme és una cosa bona; però el patriotisme anglès és ben especial. Un francès o un irlandès és ben patriota, és a dir, es consagra a un Ideal objectiu, defora d'ell mateix. En els anglesos, aquest mateix sentiment es barreja amb el sentiment d'ésser anglès, la satisfacció de la seva pròpia nacionalitat tal

i com existeix en ell mateix. Un francès pot estimar la França i trobar-se indigne del títol de francès; però un anglès qui ama l'Anglaterra s'ama sempre a ell mateix en tant que anglès.

"Aquest patriotisme no té així els efectes sans del patriotisme francès. Revesteix la mateixa forma que a Alemanya, on encara s'hi ajunta el pedantisme.

"L'humilitat ha desaparegut, doncs, d'Anglaterra junt amb el catolicisme. Ella ha desaparegut perquè els anglesos han perdut el veritable sentit de la dignitat humana que restà establerta per la igualtat cristiana. S'han tractat els pobres amb menyspreu. La bondat del pastor o del senyor del camp és més menyspreable que la del propietari francès, i les seves mullers són encara pitjors. Jo crec que això és degut al fet que la Bíblia ha pres el lloc que correspon al Santíssim Sagrament. Isabel va jurar sobre el Santíssim Sagrament; Jaume I sobre la Bíblia; heus ací la diferència.

"Quan grans i petits veneren el Santíssim Sagrament, tots hi comprenen, bastant bé o bastant malament, però tots hi comprenen. Pels ignorants és una cosa natural; pels savis és un misteri. Ni els uns ni els altres poden elevar-se per damunt ni abaixar-se per sota. Però quan es fa d'un llibre la cosa essencial, quan se li atorga el lloc que ocupava un misteri tal com el del Sacrifici de la Missa, hi ha llavors una cosa que els uns comprenen millor que els altres. Es crea així una aristocràcia en els qui poden llegir i una classe inferior d'il·letrats. Es crea una classe arrogant que vol ensenyar als altres.

"Quan el sacerdot porta la Sagrada Hòstia al poble, ell no comprèn més que el poble aquest misteri, el drama per a tots segueix essent misteri; però quan el pastor aporta la Bíblia, ell comprèn — o almenys creu comprendre —, ell ensenya, ell és mestre. I tot això acreix les divisions socials que són, al meu entendre, la cosa més terrible del món modern.

"Jo sé que algú diu, a França, que el fet que el nostre clergat és en gran part irlandès s'oposa a la catolització d'Anglaterra. Però això no és cert, ja que el descontent anglès davant la qüestió d'Irlanda és un sentiment col·lectiu ben arrelat. Els pastors irlandesos no són gens impopulars aquí, ja que ells són, a més a més, plens d'"humour", alegres, amables i sociables com tots els irlandesos. D'altra part, ells tenen un sentit profund de la seva responsabilitat moral i mai no fan política.

"Certs pastors protestants anglesos s'han convertit al catolicisme i tenen una enorme influència, però això deriva del fet que els medis anglicans els estan encara oberts i ells poden oferir la seva pròpia experiència com a exemple."

* * *

Darrerament, Mr. Chesterton ens parla del diari per ell fundat, ço és, de *G. K. Ch. Weekly*. I ens diu:

"No és pas un òrgan catòlic, però és un periòdic que defensarà la tradició tal i com ella ha estat constituïda per les grans idees catòliques. Nosaltres no tenim a Anglaterra un setmanari intel·lectual que lluiti per les idees morals i socials del catolicisme. I això que la filosofia catòlica és una de les dues o tres escoles que a l'hora present tenen partit aquí,

i que els catòlics no sols no són perseguits, sinó que si dos o tres estudiants d'Oxford parlen de Déu, un d'ells serà probablement catòlic o en tot cas parlarà de la nostra filosofia com d'una cosa intel·ligent; i amb tot, aquí en la premsa el catolicisme és encara tractat com una petita secta des del punt de vista intel·lectual.

"Nosaltres defensem la propietat en contra del socialisme i la defensem contra el capitalisme sota la forma americana dels "trusts". Per a mi, la propietat ha d'ésser salvada d'aquests dos esculls. La propietat ha d'ésser personal. El desenrotllament de la personalitat humana no ha de tenir pas millor apuig que la propietat..."

* * *

Totes aquestes declaracions de Mr. Chesterton prenien en el meu esperit un relleu extraordinari,

perquè jo sabia que el nostre amic les ratificava per mitjà d'un apostolat que arriba a comprometre la seva salut. Durant les setmanes precedents nosaltres ens havem seguit per Anglaterra tota, a dos dies de distància. Ell parlava davant d'auditoris considerables: "Les d'ell no són pas conferències solament — em deia un dia una de les seves oients a Bristol —, són centelles, són *causeries* vessants d'idees; tot el que diu és fortament interessant, però quan ha acabat sols una cosa es reté, i és la seguretat que la humilitat és una gran virtut catòlica que ens manca terriblement als anglesos..."

"Però ella no manca pas a tots, certament — vaig respondre jo, somrient. — El catolicisme ensenya de bon principi a conèixer-la i distingir-la de les seves múltiples falsificacions..."

FREDERIC LEFÈVRE

(Trad. J. M. Gich).

Declaració de principis... socialistes

Els socialistes de tot el món són iguals a tot arreu. No accepten el que ells en diuen l'organització burgesa, o sia la tirania del capital, però defineixen els seus principis, i els camarades els han d'acceptar sense examen ni discussió de cap mena, i són declarats traïdors aquells que es permeten de fer alguna observació.

A Lima acaba de succeir un fet molt especial, en el qual cal parar compte, car, encara que no diem res de nou, en posar en coneixement dels nostres amics el que passem a glossar, podem apuntar-nos un nou exemple que servirà per a demostrar-nos el fet que la tirania ha estat, és i serà sempre socialista.

La Federació Gràfica del Perú, en virtut d'haver publicat en els seus estatuts una declaració de principis, *ordenà* als seus associats, sense més ni més, ni haver mitjançat cap conflicte, la paralització del treball, i un bon dia ens trobarem sense diaris. Els senyors que componen la Junta de la Federació *decretaren* l'atur als seus associats, amb la qual cosa produïren una situació perjudicial a les empreses, als particulars i als propis treballadors, que sense saber de què anava es trobaren que deixaven de guanyar el pa per la família.

Ningú no sabia de què anava, car, com hem dit més amunt, no havia mitjançat cap conflicte entre el capital i el treball.

El que passà fou allò de sempre: uns senyors que no admeten les *ordres* dels altres, es creuen autoritzats per a *ordenar* ells el que han de fer i deixar de fer llurs camarades. Uns senyors que malden de la *tirania* dels burgesos, *obliguen* els seus companys a acceptar una actitud i una situació, sense discutir-la ni estudiar-la abans, ni acceptar les observacions dels camarades, amb la consegüent producció d'un desequilibri que afecta principalment les llars dels treballadors.

Encara més: els treballadors que pertanyen a les Arts Gràfiques són potser els que menys poden queixar-se de llur situació, principalment els que pertanyen a les impremtes dels diaris, car no solament reben un tracte molt bo, sinó que, *El Comercio*, de Lima, molt abans d'ésser publicades les lleis que actualment afavoreixen els obrers, des de sempre procurava el necessari als seus treballadors i famílies, jubilant els que feia anys que hi treballaven i que havien arribat a vells, pagant l'enterrament dels que sucumbien en el treball, i passant les soldades íntegres a les famílies pobres dels treballadors que morien estant al servei de l'important diari.

Doncs bé; un grup de federats a la Federació Gràfica del Perú féu pressió sobre els seus camarades per tal de fer-los desertar del treball, pel sol fet que *ordenaren* que així havia de fer-se.

Alguns obrers creieren equivocada l'actitud dels que no *acceptant* la tirania dels burgesos *imposaven* als companys unes ordres que no podien admetre, per ser igualment lliures de pensar en la seva inconveniència, de la mateixa manera que el grup de la directiva pensava que era convenient de fer-ho així.

Heus aquí repetit el mateix fet de sempre. Els que ordenen tal o tal altra actitud, a l'extrem de voler-la imposar per mitjans il·lícits i amb amenaces, fins passant a les vies de fet, no admeten ni accepten l'actitud dels que pensen que han d'obrar d'altra manera diferent a la decretada. Llavors, la força bruta de les majories imbècils imposa la seva actitud tirànica, ofegant les protestes dels que sentint-se lliures es resisteixen a acceptar-la.

Fets aquests preàmbuls, passo a transcriure la declaració de principis, sense comentaris. Que els faci el lector. N'hi ha prou amb assenyalar el fet que els que protesten de l'organització burgesa, de les lleis i parlen a cada moment de l'emancipació dels obrers,

siguin precisament els que els fan els seus esclaus, i produeixen el desequilibri entre el capital i el treball, principi de totes les calamitats que cauen damunt dels pobres treballadors, fent-los patir gana i passar misèria, bo i predicant-los un paradís, amb paraules enlluernadores, però que no alimenten. Sí; alimenten l'odi entre els germans.

*Declaració de principis
de la Federació Gràfica del Perú*

1.—Que l'organització de les indústries i el comerç en general està basada en el principi de l'explotació de l'home per l'home.

2.—Que les lleis garantitzen aquesta forma d'organització social.

3.—Que el treball manual i intel·lectual és l'únic creador de totes les diverses formes del capital

4.—Que la classe que s'anomena capitalista es forma en virtut de l'explotació exercida damunt l'obrer i que ella no representa funció benèfica en cap de les esferes socials.

5.—Que a mida que es van perfeccionant els mitjans de la producció, transport i comunicació, la classe capitalista fa un monopoli d'aquestes invencions per a enriquir-se d'una manera il·limitada a costelles dels treballadors del múscle i del cervell.

6.—Que l'obrer per a emancipar-se de l'opressió del capitalista necessita mantenir una disciplina fèrrea.

7.—Que les institucions governatives són dirigides per la burgesia, i per consegüent, estan en pugna amb els moviments reivindicacionistes de l'obrer.

8.—La Federació Gràfica del Perú declara sustentar l'ideal sindicalista que té per lema: "L'emancipació dels treballadors ha d'ésser obra d'ells mateixos".

9.—En mèrit als dits principis, la sobirania de la Federació resideix en ella mateixa, i per consegüent, els seus triomfs depenen de l'acció solidària dels seus propis components."

Ara es produeix la repetició del que ha passat a altres indrets. Fora de la directiva de la Federació Gràfica, individus que pertanyen a la Federació han cregut inacceptables les imposicions dels camarades de la directiva, i, desertant de la Federació, han seguit treballant, perquè entenen els principis que regularitzen les relacions entre el capital i el treball d'una manera ben diferent que els redactors dels principis transcrits. I, amb la mateixa llibertat amb què els senyors de la Directiva han cregut convenient publicar aquells principis, poden redactar-ne uns altres que estiguin en perfecta harmonia amb llur manera de pensar, ben diferent de la dels altres, de la qual cosa resultarà la cançó de l'enfadós, o sia el principi de les lluites socials entre camarades d'una mateixa branca del treball, el manteniment dels odis entre germans i la incitació a les baralles i als atemptats.

Són aquests els fruits de les doctrines socialistes. L'odi en què s'inspiren sempre fa abocar el verí que emmetzina les ànimes dels treballadors. Aquest mateix odi que cega els ulls de la raó, dictant disposicions inacceptables als homes que se senten amb la consciència honrada i lliure, pretenent imposar-les

a tots els camarades, sense que aquests tinguin lloc a llegir-les, a estudiar-les, ni meditar per un moment si podran ser convenients o no, a tots els companys de treball.

I encara resulta més paradoxal el fet que siguin els mateixos que blasmen de tota autoritat els que s'erigeixen en autoritats indiscutibles, per a imposar uns principis que repugnen a tota consciència honrada, digna i lliure.

Estem convençuts que no hem dit ni assenyalat res de nou; però, ho repetim una altra vegada, serà aquest un exemple més dels socialistes, que ens demostrarà novament la desgràcia que pesa sobre les masses treballadores que sofreixen el *pes* i la *direcció* dels seus pitjors enemics, que els parlen d'*emancipar-los* i *alliberar-los* (!) de l'organització burgesa.

LLUÍS G. FÀBREGA I AMAT

De re propria

Una aclaració necessària

Com hauran tingut ocasió de veure els nostres distingits lectors, CATALUNYA SOCIAL insereix sovint articles de diferents escriptors en els quals es sostenen opinions entre elles contradictòries i manetes vegades ben distanciades unes d'altres. Sobre tot respecte a alguna qüestió de colpidora actualitat com la vaga, l'associacionisme obrer lliure o no, feminisme, etc., pot dir-se que ha estat constant la polèmica sorda entaulada en les nostres columnes per distints autors meritíssims de la nostra terra.

I potser això haurà pogut portar un moment d'estranyesa a determinats esperits. Però molt aviat aquests hauran pogut fer-se càrrec que un criteri d'amplíssima llibertat domina en l'admissió d'originals en el nostre periòdic, criteri que hem fet sempre ben palès en aquella nota que sovint inserim, dient que dels articles signats en responen exclusivament llurs signants, no la redacció; i criteri que ara exposem encara més clarament, dient: que les planes de CATALUNYA SOCIAL resten obertes a tots els escriptors que en elles vulguin debatre qüestions socials mentre en el debat s'observin tres limitacions: primera, en tot allò que diu referència als principis socials cristians, que considerem bàsics; segona, en tot allò que cal per a servir la necessària correcció de la ploma entre escriptors; tercera, en totes aquelles qüestions que per raó de temps o de matèria no resultin manifestament poc oportunes al criteri de la direcció.

Salvat això, els nostres col·laboradors i fins els nostres redactors tenen el camp ben lliure, ja que entenem que les qüestions socials són de les que Déu ha deixat a les discussions dels homes. I és clar que llavors i amb aquest criteri res no tindrà de particular de trobar aquí manta contradicció, contradicció que, per altra banda, no apareixerà ni un moment en tot allò que pugui considerar-se de redacció.

El Monestir de Sant Joan de les Abadesses

Abans d'arribar al monestir on és servada la relíquia Eucarística, els nostres ulls, avesats a la contemplació dels edificis de la ciutat, s'han delectat esguardant les muntanyes coronades de llum i els arbres d'una verdor molt dolça que estenen les branques dins la quietud dels camins.

Jo voldria portar dins l'esperit la pau i la quietud de les muntanyes. No sé què tenen aquests prats tan verds que quan poso la petja damunt l'herbei, i esguardo el bellugueig de les fulles dels pollancres que tenen irisacions metàl·liques, canta dins el meu cor l'ocell de la joia.

Oh! l'alegria dels camps ubèrrims quan el sol brillador posa una mica d'or damunt totes les coses! Oh! l'encís d'aquestes senderes amarades de llum i de silenci on grogueja la flor de l'argelaga i els arbres vinclen llurs branques per a ombrejar-nos!...

En arribar al monestir porteu tanta llum als ulls i a l'esperit que el temple se us apareix embolcallat de tenebres. Però heus aquí que de sobte noteu que dels murs seculars brolla una llum molt dolça que esquinça les tenebres i us deixa admirar la serenitat del temple.

Aquesta llum pervé del Santíssim Misteri. On hi ha Jesús no hi poden haver tenebres! Jesús és la llum del món.

Aquell temple té un regust tan gran de vellúria, que cal únicament aclucar els ulls per a veure passar dins de nosaltres un estol de personatges històrics que són l'orgull de la raça. Sortosos els pobles que tenen una llarga tradició! Les ombres del passat vetllen damunt nosaltres. En els vells monestirs és on podem fer reviure el nostre passat. Si voleu conèixer la història dels pobles cristians cal que escorcolleu els arxius dels antics monestirs.

El monestir de Sant Joan de les Abadesses ens podria contar belles històries relacionades amb la nostra vida pairal. Cal, però, confessar que el seu estat actual fa tristesa. Un hom enderrina de seguida, esguardant aquells murs venerables, que per sota les voltes del temple varen passar els barbres del segle XVIII. Veieu capitells mutilats, finestrals coberts de pedres i guix, bel·leses arquitectòniques destruïdes a cops de picot.

Tants diners que es malversen en coses banals, i en canvi heu de pidolar molt perquè us donin unes monedes per a restaurar els vells monestirs. Com és possible, catòlics, que resteu impassibles davant tantes meravelles enrunades? Amb una mica d'esforç que féssiu tots, podríeu restaurar aquests monestirs meravellosos escampats arreu de Catalunya, dins els quals batejava la nostra ànima immortal.

Si fóssim veritablement homes d'esperit, refaríem el nostre passat i tornariem a revestir de grandesa els vells monestirs convertits avui en un munt de runes.

A Sant Joan de les Abadesses fou trobada fa cinc cents anys una Hòstia incorrupta al front d'una imatge del Crist. Aquesta Hòstia feia ja un cent setanta cinc anys que havia estat consagrada quan fou trobada miraculosament. Els se-

gles han anat rodolant a l'abisme de l'eternitat, i l'Hòstia santa, que eternament sia beneïda i alabada, es conserva blanca i pura com si acabés d'ésser consagrada. Aquesta relíquia Eucarística és una de les més importants del món. El Sant Crist i les imatges del seu entorn són de fusta. El Crist té una expressió tan dolça en el rostre, que encara que no sabéssim que no és solament una imatge sinó un sagrari, us colpiria la seva bellesa extraordinària. Confesso sincerament que quan els meus ulls varen esguardar la blancor immaculada de l'Hòstia incorrupta, consagrada al segle XIII, vàreig tremolar d'emoció. Es un miracle tan gran, tan extraordinari, que àdhuc els més escèptics han de reconèixer que es tracta d'un fet d'ordre sobrenatural.

La raó freda i escrutadora no pot explicar-se aquest misteri.

El bon Jesús ha volgut que fos conservada una Hòstia incorrupta en una ciutat de Catalunya. No creieu, catòlics catalans, que haurieu de correspondre a aquesta deferència? El monestir de Sant Joan de les Abadesses hauria d'ésser bellament restaurat.

Ai, rics, per què els voleu els diners si no feu bones obres? Quina glòria més gran per vosaltres i per tot el poble, si aconseguíssim donar un ànima palpitant a les pedres mortes dels vells monestirs!

Moltes vegades ens planyem de la nostra dissort, i no sabem destriar el veritable camí que ens menaria a la felicitat. Si ens apartem de Déu, com volem ésser feliços!

No us fa pena veure el materialisme que plana damunt els nostres pobles, rics molts d'ells materialment, però pobres d'espiritualitat? Closes les portes dels casals on hi havia una vibració espiritual, avui no resten sinó obertes les portes del cinema i de les sales de ball. Avui la gent es diverteix i deixa de banda els ideals i les coses de l'esperit.

Reconstruïm novament els vells monestirs, esvaïm les tenebres que planen damunt la nostra ànima, i brillarà novament en els nostres ulls la flama de l'ideal.

Tots hauríem de passar amb un gran recolliment davant el Santíssim Misteri. Es endebades, germans, que cerquem per altres camins la grandesa del nostre poble.

Quants són els homes que saben destriar els camins que menen al Sagrari? Són ben pocs els que coneixen la dolçor del Pa de Vida, que fa fortes les ànimes!

Senyor! quin desagraïment més gran! Us hem fet petit per tal que l'home pogués arribar fins a Vós, i pocs són els que segueixen les vostres petjades! Quan un home aconsegueix enamorar-se de Jesús, totes les coses del món li semblen pobres i mesquines. Jesús dolç, suau, magnànim, obre generosament els braços i s'ofereix a la humanitat, aquesta humanitat que s'aparta de la Llum i li plau anar a l'encalç dels platxeris de la vida. Si estimeu el bon Jesús, el vostre cor serà ple de pau i

brillarà tant el vostre esperit que la llum que portareu dintre us traspuarà pels ulls.

Si Jesús ha volgut que el Pa Eucarístic es conservés incorrupte a través dels segles, i ha escollit per a obrar aquest gran miracle un poble de Catalunya, és lògic i raonable que sapiguem agrair aquest gran favor.

Tantdebò que es digués de Catalunya que és el poble que estima més la Sagrada Eucaristia de tota la terra. Llavors sí que creuria en la seva prosperitat i grandesa.

J. CIVERA I SORMANI

Internacionalismes

Hi ha a Friburg una casa, una casa suïssa, de les de teulada amb caire que talla. Aquesta casa està al cim d'una muntanya; quan plou, si mai una gota cau en mig de la teulada, aquesta gota en ésser partida en dos l'una meitat rodola cap a l'esquerra i cau a l'Aar, l'altra meitat cap a la dreta i va a parar al llac de Ginebra. La primera meitat és emportada pel Rhin cap a l'Oceà; l'altra, pel Ròdan cap al nostre Mediterrani.

Friburg fou fundat per Zaeringer, el mateix cavaller teutó que fundà el Friburg alemany a Breisgau, en la Selva Negra. Aquest últim, alemany de cos i d'ànima, fou una volta pres pels francesos; el primer, el de la casa de la teulada, no fou mai així envaït; ara, però, un poc menys de la meitat de les seves cases són habitades per gent de parla alemanya; l'altra, la seva Universitat, la part nova, és d'esperit i parla francesa.

Friburg és cap de cantó i de república; les gents que governa, però, no depenen de cap home, depenen de la República, és a dir, del Consell; la unitat de manament no es concentra ni tan sols parcialment en una persona, es concentra en el Consell tot. Els seus moradors són molt cantonals i molt federals, són molt de Friburg la petita república i molt de Suïssa la república gran.

Friburg (i puix que l'anomenem tant diguem que el seu nom alemany prové de *frei-burg*, ciutat lliure), ensems, té un altre caire molt simpàtic: és catòlic, és dels cantons més catòlics de la Suïssa calvinista.

La nostra ciutat, doncs, té verament molts caires d'internacionalisme i no és d'estranyar que totes aquestes circumstàncies obrin en l'esperit de les gents que, serenament, en mig de la tranquil·litat que li assegurin les muntanyes que el rodegen i portats com elles a pensaments enlairats, ja de fa temps hagin estat propulsors de forts moviments internacionals i catòlics. Sense anar més lluny, actualment, entre d'altres, és la seu de dues grans institucions d'aquest gènere: La Unió Catòlica d'Estudis Internacionals, a la qual col·laboren Gustave de Reynold, el P. Gemelli, O. F. M., el P. de la Brière, S. J., Deploige, Sangro i Ros de Olano... i la prou coneguda pels nostres lectors "Pax Romana".

A mitja hora de tren, després d'haver travessat valls i muntanyes, se us presenta un espectacle meravellós. A la dreta muntanyes i més muntanyes, a l'esquerra amb suau pendent la terra es fica curiosament dintre l'aigua i, si esteneu encara més la vista podreu omplir els vostres ulls de la plana immensa i tersa que forma el llac de Ginebra. Sols alguns dels

gentils barcos blancs, que semblen cignes capbussats a l'aigua, per l'agudesia de la seva proa i l'amplada de les rodes, que com ales closes estarrufen ambdós costats, sols els barcos esquincen i remouen aquesta tranquil·litat. Més lluny, a voltes quasi invisibles per la boira, a voltes claríssimes i reflectint-se amb tots llurs detalls en el llac, veureu muntanyes immenses i moltes d'elles tan altes que cobreixen sempre llurs cims de blanca neu. El tren, ràpid i sense desfer la diafanitat de l'ambient dels dies de primavera, ja que el fum del carbó és ara sols escuma dels salts que lluny o prop donen la força per fils interminables, el tren ens porta sense pensar a Ginebra.

Heus aquí dues menes d'internacionalisme. L'un, com la teulada de la casa, escampa les idees i principis per igual a tothom, sense anàlisi, sense topar amb altres idees, i aquesta simple repartició que està feta amb bons fonaments, és sols en casos comptats; sols quan plou. L'altre rep les aigües i les embassa, les rep dels quatre cantons i les deixa mesclar-se serenament. Després, en gran cabal, les filtra si vol, en forma d'un riu, i aquest riu s'encarrega de fer-les arribar a la mar. El primer és tan estret que talla les gotes, el segon és tan ample que a voltes desborda el riu.

Si no poguéssim sortir de la metàfora, Pax Romana quedaria, mentre estigués a Friburg, en molt mal lloc, seria un tresor sense gran utilitat. La metàfora mai abasta ço que l'esperit vol dir, encara que aquest se'n serveixi per aclarir els seus conceptes. Diem, doncs, que puix que no es pot canviar de lloc la seu de Pax Romana canviem-ne l'esperit. Pensem que Pax Romana serà forta i internacional si ho són els seus membres, és a dir les confederacions, les federacions, les associacions, els mateixos estudiants que al cap i a la fi la formen. Els membres, doncs, cal que procurin enfortir-se, i que quan ploqui, quan hi hagi un Congrés, per exemple, el de setembre vinent a Amsterdam, per exemple el de l'any vinent a ..., facin que la teulada es converteixi no en terrat, no en llac, sinó en oceà on poder concentrar prou força per fer-ne tantes onades d'acció com facin falta. I si un llac es nodreix de barrancs, un mar es nodreix de rius; rius que són les federacions, afluents que són les associacions i fonts en últim terme que són els estudiants... Pax Romana, doncs, serà forta si cada una d'aquestes fonts sap nodrir-la del seu cabal, gran o petit, però sempre constant...

R. PERPIÑÀ GRAU

Friburg, abril 1926.

Sobre unes paraules del Papa

La modèstia en les dones

Una campanya permanent contra les modes immodestes ve a ésser CATALUNYA SOCIAL, que ha estat corresposta per altres col·legues, superant-la.

En això, com en tantes altres coses, no hem fet més que secundar els esforços de l'Església per a deturar l'onada de llot que arreu tot ho arrabassa, i moralitzar els costums.

Els estralls d'aquesta general immodèstia, però, res no els evita ja. Fins les més severes advertències del Pare Sant han resultat inútils.

Les que ha donat últimament demostren palesament la dolor del seu cor de pare i la indignació que en ell provoca aquest davassall d'impudícia que públicament i privadament està retornant-nos a la civilització dels pitjors temps de la història.

No fa pas gaire que Pius XI pronunciava aquestes gravíssimes paraules:

"La indecència en el vestir és una vertadera vergonya per a la dignitat humana i, no obstant, hi ha dones que pretenen de concordar-la amb la professió de la fe religiosa. Heus aquí una vera inconsciència per la qual els cossos dels cristians es converteixen, segons Sant Pau, en *membres de meretrus*".

* * *

Immensa deu ésser la malícia d'aquesta plaga i la seva extensió en la cristiandat quan el seu suprem Jerarca s'ha cregut obligat a parlar així.

I, en efecte, és immensa.

No reconeix pas tanques ni fites.

Les mateixes famílies piadoses han acabat per a retre tribut a les modes immodestes. Dones que combreguen cada dia van vestides, és a dir, mig despullades, com les *meretrus* de què parla el Papa. I es dona el cas inversemblant que les dones que es tenen per honrades guanyen en exageracions de la moda i de desimboltura d'aire i el gest, a aquelles dones.

Oh, espantosa aberració!

Si no que es veu i entra pels ulls encara que no es vulgui, no podria creure's.

* * *

I ara no es digui que la tirania de la moda és omnipotent, irresistible. Quan les dones, tres anys abans, anaven exagerant les faldilles curtes, i les protestes de la gent de bé alçaven a proporció els tons de la protesta, sobrevingué una forta modificació en els figurins parisencs. Les faldilles, com si el dimoni tingués por de les seves pròpies audàcies, baixaren sobtadament fins els turmells. Aquella era l'hora d'adecentar la moda adoptant aquesta modificació, i així es creia generalment que succeiria, però foren comptades les dones que la seguiren. La decència cristiana perdé el plet amb costes, i la immodèstia

donà prompte passos de gegant. Avui dia les donzelles van ja desvestides de tal manera que les faldilles ja no els arriben ni als genolls, i quan vinguin els calors d'estiu, els nostres carrers i places no tindran res a envejar, per a la joventut corrupta, als bordells més infectes.

* * *

Però, àdhuc essent tot això que anem dient cosa horrible i incompreensible, és encara molt pitjor ço que passa amb les modes dels infants i de les noies jovenetes. En els mesos més freds de l'hivern i en els dies més rúfols de l'any havem vist agafats de les mans de llurs pròpies mares, nens i nenes d'edat tendra amb les cametes nues. Molts dels petits ploraven de fred, altres n'emmalaltiren; però les mares no en feren esment: era moda que els seus fills anessin despullats de mig cos en avall, i així anaven i així van encara. Primer la moda que la comoditat i la salut del fillet. Primer la moda que la vida.

I no és d'estranyar això en qui es burla de Déu i menysprea les ensenyances de l'Església, corrompent els propis fills, fent-los perdre el pudor i la vergonya des de petits, perquè quan comencin a maliciar, tinguin obertes de bat a bat les portes de les passions abjectes...

* * *

Que aquest llenguatge és fort?

Més forta és encara l'horrible realitat que pretén posar de relleu per a buscar-li remei.

I sí que en té de remei, almenys entre els cristians. Que el món es doni i segueixi aquestes modes de bordell, que es comprèn. Al cap i a la fi és cosa ben seva.

Però entre els cristians no. I no passarien aquestes modes entre nosaltres si ens decidíssim a obrar com a tals.

Com?

Secundant de veritat les ordenances del Papa.

Mitjans pràctics?

Mobilitzar totes les dones bones que formen les juntes de les associacions piadoses i les sòcies d'aquestes associacions que es prestin a treballar per a la cristianització de la moda, i, demés, recordar als homes que es diuen catòlics ço que diu el Papa respecte les seves "grans responsabilitats" en les modes "inverecundes", que "animen amb el seu egoisme i amb els seus mals costums".

Si aquells que poden, volen de veritat...

El Papa ha donat com a intenció general d'aquest mes a l'Apostolat de l'Oració la *modèstia cristiana, en les dones sobretot, en el seu vestir i en les seves maneres*.

Aquest és el sant i senya a seguir i a propagar per a tots quants ens vanagloriem d'ésser catòlics de debò i d'acció.

J. J. C.

Campanya contra l'espiritisme

III

L'espiritisme modern

El pare de l'espiritisme modern és, com ja hem dit, Allan Kardec. Aquest senyor era fill d'una família catòlica i nasqué a Lyó el 14 de novembre de 1804. No volem descriure la seva vida perquè per al nostre objecte no ens interessa, però sí que esmentarem amb quin motiu esdevingué espiritista, i fou que acostumava a visitar sovint la casa de la senyora Plainemaison i en aquesta casa va conèixer la família Baudin, que es dedicava a fer experiments espiritistes. L'invitaren a assistir-hi i Allan Kardec va anar-hi i entrà des de llavors amb relació amb els esperits. Deixem que ells mateix ens ho conti: *Una nit, estava en el meu despatx treballant, quan vaig oir uns cops petits en la paret que em separava de l'altra habitació; no vaig fer-ne cas, però veient la persistència i amb la força que es produïen, creguí oportú d'examinar amb detenció els dos costats de la paret; mes no vaig trobar ningú. Quan jo feia les exploracions els sorolls paraven, i tornaven seguidament així que jo m'asseia per treballar; va entrar la meua dona i en oir els cops preguntà què passava. — No ho sé. — Fèrem junts una altra exploració i tot sense resultat. Els sorolls continuaren fins a mitja nit. L'endemà vaig tenir una revelació i vaig saber que aquells cops els donava el meu esperit familiar perquè no li satisfecia el que jo escrivia. Vaig preguntar a l'esperit qui era, i l'esperit respongué: — Jo per tu m'anomeno la Veritat, i cada mes per un quart d'hora em tindràs a la teua disposició (1).* Després d'aqueix episodi tan fantàstic com interessant, Allan Kardec es féu amic dels esperits i es convertí en el principal defensor de l'espiritisme.

Fins aquí hem descrit un origen de l'espiritisme modern, ara sabrem com fou l'altre. En l'any 1846 i en la ciutat de Hydesville, el senyor Miquel Weckman, estant-se tranquil·lament a casa seva, una nit va sentir un cop a la porta, anà a obrir i no veié ningú; tornaren a dar un altre cop..., i res; llavors, ja temerós i molestat, va decidir-se a canviar de casa. En deixar la casa anaren a ocupar-la el Dr. John Fox i la seva esposa i dues filles, Margarita, de 15 anys i Catarina, de 12, les quals jugaran més endavant un paper interessant en les pràctiques de l'espiritisme. En aquella casa es tornaren a oir els cops, dels quals no feren cas; però un jorn a Catarina li passà un fenomen curiós. Després d'oír el cop sentí en la seva cara el tacte d'una mà gelada. Tots els sorolls i aquest fenomen els atribuïren a l'esperit d'algun difunt de la casa. Començaren doncs una conversa amb l'esperit misteriós, i Margarita donant cops de mans invitava a l'esperit a respondre-li; com és natural, l'esperit va respondre. Després d'una sèrie de proves i de converses, que no explico per no tenir cap interès, s'arribà a saber que l'interlocutor era un tal Carles Raig, que morí assassinat i fou enterrat pel mateix assassí en aquella casa. Així es continuaren les ex-

periències amb aquest subjecte, les quals sempre davien resultat quan hi havia alguna de les filles. Més tard, ja es començaren els experiments amb pressions de mans al volt d'una taula que girava i ballava i emetia sorolls rítmics de diferents formes. I aquí comença a ésser usual l'experiment de la rotació de les taules. La família Fox, convertida en novells apòstols de la comunicació amb els esperits i amb desig d'adquirir fama, es traslladà a Nova York, on repetí amb èxit les experiències. Així començà d'estendre's la nova escola, la qual arribà en poc temps a envair i a interessar serioses Acadèmies. I en 1853 ja veiem l'espiritisme a Anglaterra que adquireix gran volada amb els treballs de Hume. En 1863 adquireix nom amb l'ingrés a les files espiritistes d'August Morgan i William Crookes. En 1869 l'espiritisme té revistes i en 1874 la baronessa de Bay escrigué un llibre de propaganda espiritista. En 1875 es fa cèlebre Zöller, professor de física a Leipzig, amb els seus experiments espiritistes. Rússia, França, Àustria, Itàlia, Holanda, també donaren tribut a l'espiritisme, i en 1862 comença la capital d'Espanya a fruir de la propaganda i dels experiments espiritistes. Avui, dissortadament, ja el tenim estès arreu de la terra hispana com ho està per tot el món.

Ja ens conta J. Bois les meravelles dels màgics. Sar Peladan Merodach, dels teosofistes i dels luciferians, dels endevinadors i quiromàntics que en ple segle xx exploten la credulitat de les gentes, tals com la cèlebre madame de Thèbes, la vident de Halles, la papessa de Tarot, Madame de Girardin (2); i estan en primera fila com a celebritats i sacerdots espiritistes, William Crookes, Maxwell, Richet, Morcelli, Wallace i el fa poc difunt Flammarion.

Els orígens de l'espiritisme modern s'escauen, doncs, en els casos explicats d'Allan Kardec i de la família Fox. Com es pot veure, no deixen dubte que en tots ells allò que precisament manca és la part científica, seriosa; són tan poc serioses les experiències que Allan Kardec i Fox ens diuen, que no se les pot qualificar de científiques.

A més a més, si analitzem els experiments i els personatges que intervingueren, no es veu més que una part de fantasia i d'exaltació junt amb un excés de credulitat a donar aparença real a uns fets més imaginatius que positius.

La rapidesa amb què l'espiritisme s'estengué té una lògica explicació, tenint en compte que són molts els homes que són atrets per tot el que és secret i misteriós, i molts també els incrèduls catòlics que veuen en l'espiritisme una religió més còmoda, més fàcil i més moderníssima. Molts homes de valor intel·lectual reconegut s'hi lliurat totalment, i vet aquí un dels grans arguments que citen en llur defensa els neo-espiritistes. Diuen: *Tenim entre nosaltres homes eminents en les lletres i en les ciències; Flammarion, Crookes, Richet, són nostres.*

I bé, què significa això? La saviesa no exclou l'error; savi no vol dir perfecte, puix la ciència no dona ni la perfecció ni l'equilibri. Alguns d'aquests

savis no són espiritistes per ciència, sinó que en són per religió; han ingressat en l'espiritisme estant mancats per complet de tota fe i moral cristianes.

Hi ha savis com el Dr. C. Richet, eminent home de ciència, els experiments de biologia del qual li han dat fama universal; quan s'és tornat escriptor espiritista és pueril i divaga malgrat les seves protestes de no ésser més que *metapsíquic*, o sia fervent partidari de la *metapsíquica*, nom científic amb que s'ha batejat l'espiritisme vergonyant. I el que dic de Richet es pot dir de tots els altres savis que són espiritistes.

Molts dels fenòmens espiritistes tenen cert fona-

ment científic i fins algun cop real, però esperem demostrar més endavant quina és la part científica de l'espiritisme així com els límits que tenen el real i l'imaginatiu dels experiments.

L'espiritisme modern que suara tanta remor mou, té la pretensió d'ésser la nova religió que ha de suplantar el catolicisme. D'això parlarem en el pròxim article, o sia de *l'espiritisme com a secta religiosa*.

DR. SERRA DE MARTINEZ

(1) Allan Kardec, *Livre des esprits*, 1852, p. 328.

(2) *Le monde invisible*, 1902.

Resposta a una pregunta d'En Grau

Aquest documentat i ben notable escriptor, en un article publicat damunt les planes de CATALUNYA SOCIAL, sobre el compliment d'una llei, després d'emetre punts de vista interessantíssims referents a la religiositat dels nostres pagesos, diu que li agradaria de veure exposada l'opinió d'algun rector rural sobre si hi hauria mitjà de fer-los anar per força a missa.

El Rector que sotascríu, rural, es pren la llibertat de començar l'enquesta, tot i desitjant que firmes més prestigioses diguin el seu parer per considerar-ho de cabdal importància.

En primer lloc mereix lloances sinceres l'article esmentat pel bon enfocament de l'assumpte. La classificació que fa dels pagesos amb les causes per què no compleixen, exactíssima: els pagesos no compleixen amb el precepte dominical per la influència d'una doctrina anticlerical política, o per l'embrutiment del treball i l'afany pèfid de riquesa; més, moltíssim més pel segon que no pas pel primer. Ambdues causes, però, originades per la falta d'instrucció.

La influència anticlerical dintre de la pagesia no crec que sigui de consideració, almenys en l'aspecte que podríem dir-ne teòric o comprensiu. Més aviat s'abraçarà amb ella inconscientment, arrossegada pel mal exemple sovint interessat.

La pagesia, avui, està intel·lectualment enraonant a bastants graus sota zero. No és que els nostres avantpassats estiguessin més forts d'instrucció, però tenien almenys aquell sentit comú, aquell seny català tan característic, o quan no aquell conservadorisme, diguem-ne, de pràctiques tradicionals que els feia bons i honrats, quasi gosaria dir sense adonar-se'n. Els pares anaven a missa, complien amb les festes preceptuades, doncs els fills farien igual. No preguntem, avui, als pagesos que no compleixen per influència anticlerical, el per què de la seva conducta; no contestaran a la nostra pregunta sinó amb alguna paraula més o menys grollera, generalment. Però tampoc us atrevíssiu a preguntar als nostres avis les raons, per petites que fossin, de llur compliment; quedaríeu decepcionats, i veuríeu com la rutina, la tradició era tot el seu bagatge intel·lectual. Total, doncs, venim a parar al mateix comú denominador: falta d'instrucció. Si els moderns pagesos apòstates

es perden per inconsciència, la inconsciència salvava també els vells ortodoxos. Sinó que als nostres vells la instrucció, positivament enraonat, no els feia cap falta, perquè el sentit comú i el seny regulaven a bastament llur vida pràctica; en canvi, la instrucció dels pagesos rebels d'avui sí que fa falta, els manca, és necessària, perquè hi manca, és foragitada, no plana damunt d'ells aquell seny tan apreciat, que, a falta de suficient intel·lecte, dirigia el nostre poble, dreturer, vers l'infinit.

El motiu principal, únic, de l'apostasia esparverant pagesívola radica, doncs, en la falta d'instrucció. La mancança d'instrucció els porta a l'afany desmesurat de riqueses, d'aquí als vicis no hi ha distància tan sols; i col·locats en aquest terreny, us estranya que es facin anticlericals? No és aquest el pas últim, lògic, definitiu? Mai no he pogut explicar-me que no hi hagi més pagesos anticlericals. Jo crec que els propagandistes d'idees antireligioses han badat un xic. Tenien el terreny molt abonat, però han treballat poc. Una mica més de treball i ens ho arrabassen tot, si la Providència deixa fer. Fa llàstima i esgarripança pensar-ho. Als pagesos abocats a les riqueses i esclaus dels vicis no els costa gran cosa de tornar-se anticlericals. I avui, desgraciadament, l'interès és el déu a qui cremen la major part de l'encens.

Posades així les coses no crec que sigui dificultós contestar a la pregunta que clou el ben escrit article d'En Grau: No hi hauria cap manera de fer-los anar a missa, tots aquests desenfeinats, per força.

Com fer-los-hi anar forçosament, crec que no hi ha manera; més encara, si hi fos fóra completament contraproduent d'usar, particularment avui dia. En temps de costums més senzills i menys d'orgull no fóra res d'estrany que aquest mitjà, usat amb força prudència i bona voluntat, acabés per convèncer. Avui, el convenciment ha d'anar per davant del compliment per necessitat. Això es toca pràcticament als pobles on compleixen, amb el precepte de la missa, tots per un general; no es difícil endevinar que hi van forçats pel costum i l'anomenada. Per això, també, els pobres rectors saben les vegades que haurien preferit deixar-los sense missa, a celebrar el Sant Sacrifici davant per davant de tants profanadors es-

túpids que no solament no compleixen amb el precepte, ans sembla que demanen el feix de cordills que serví admirablement al bon Jesús per a foragitar del temple de Jerusalem els indignes que el convertien en cova de lladres, i avui voldrien assemblar-lo amb les seves tavernes. Res d'oració. Res de comprensió dels misteris tremends que s'hi representen. La fredor més glacial, la ignorància més supina són l'oblació de cada diumenge al Qui és tot foc i Saviesa increada. I no es cregui que el pessimisme sigui l'impulsor d'aquestes ratlles, no; sóc optimista per temperament i per educació, però lamento que siguin realitat aquests fets i d'altres que la prudència ministerial impedeix de retreure, i són, per desgràcia generals entre la classe de què enraonem. Els rectors zelosos del seu deure, i són la majoria, tenen ben dintre el pit un llibre escrit amb caràcters de sang que conté la impressió més exacta de l'actual estat de coses, i ensems els serveix de calvari on cada dia, cada hora, cada minut poden crucificar, amb nous mereixements, les onades de zel poc retribuït i pitjor interpretat que l'amor i la gratitud al Mestre els inspira.

Fora, doncs, l'assistir a la missa per força. Blasmem, públicament, els qui van forçats a missa mentre no guardin la urbanitat i el comportament que ara per ara estem ben lluny d'aconseguir.

El mitjà, doncs, descomptant, naturalment, la gràcia de Déu que s'imposa quan vol i on vol, el mitjà d'aconseguir que els nostres pagesos, siguin de la classe que siguin, tornin a missa, i no per força sinó per convenciment, és la instrucció religioso-moral cada dia més intensa, donada des de tots els indrets de la vida pública i privada, i particularment, però amb una particularitat quasi exclusiva, des de l'escolar. Si no és així, francament, no hi veig solució.

Suara mateix, els exercicis espirituals amb tant d'èxit organitzats a Catalunya per l'intrèpid i apostòlic Pare Vallet, que tanta benedicció de Déu ens porten a les parròquies, confirmen el meu pensament. Què són els exercicis espirituals sense l'obra de la perseverança? I què és la perseverança sinó un treball d'educació i d'instrucció continua dels exercitants que els rectors tenen d'imposar-se com una necessitat, com una obligació pariona de les més greus del seu ministeri, i àdhuc particularíssima d'avui dia; i els paisans instruits, com un camp vastíssim de treball per l'obra religiós-social? Descompteu dels exercicis espirituals la perseverança i esdevenen flors d'un dia. Descompteu de la perseverança l'escola i ens trobem al bell mig d'un somni completament irrealitzable, utòpic.

Falten escoles. Falten mestres. I no escoles i mestres qualssevulla, sinó escoles que es converteixen en temples; mestres que esdevinguin sacerdots.

Ara, amic Grau, us invito a meditar, si podeu, aqueix tema tan actual. Ben segur que hi trobareu matèria abundosa per judicar i profetitzar, matemàticament, el dia que veurem la gent seure amb tota dignitat a l'església dels nostres amors, i, consegüentment amb això, complir escrupolosament la llei del descans dominical que els governs imposen però que no veuran realitzada fins que la religió conscient s'hagi apoderat dels cors dels nostres pagesos. No oblidem mai que el descans dominical és una conseqüència de la santificació del dia festiu. Si no santifiquem la festa amb la Missa pel davant, tampoc sortirem que deixin la feina, que pleguin de treballar. Impunement serà burlada la llei i els legisladors.

JOSEP VILAS, PREV

Ecònom de Foradada

Lo primero reunió del Comité Preporotòri de lo Conferéncio Económico Internocionol

La seva tasca fins la tardor

El Comitè Preparatori de la C. E. I. s'ha reunit a Ginebra per primera volta del 26 d'abril al 2 de maig.

Després de nomenar President a En Gustave Ador (suís) i Vice-president En Theunis (belga), el Comitè celebrà durant dos dies sessió plenària privada. Després d'aquest canvi d'impressions en el qual es manifestà un ampli esperit de col·laboració internacional gràcies al caràcter desproveït de tot perjudici o manament governamental de què gaudeixen els seus membres, i ensems grans desigs d'arribar a obres pràctiques, el Comitè decidí de dividir-se en tres subcomitès o Comissions.

La Comissió A per ocupar-se dels problemes Agrícoles integrada pels següents membres del Comitè Preparatori: Belloni (italià), Marcovitch (serbi), Dubois (suís), Kengo Mori (japonès), Quessada (xilè),

Andrade (brasileny), Eggett (alemany), Shaw en substitució de Pugh (anglès), Brebbia (argentin), Gilbert (americà del nord), Chatterjee (indi) i Short (canadenc). President, Belloni.

La Comissió B per ocupar-se dels problemes de producció industrial, integrat per: de Peyerimhoff (francès), Lammers (alemany), Hodac (txecoslovac), Houston (americà del nord), Balfour (anglès), de Stéfani (italià), Jouhaux (francès), Oerne (suec), Layton (anglès), Jaramillo (colombià), Pawels (belga). President, Hodac.

La Comissió C per ocupar-se dels problemes relatius al comerç i als mercats, integrada pels senyors Cambó (substituït per Rodés), Pirelli (italià), Llewellyn Smith (anglès), Kroller (holandès), Trendelenburg (alemany), Serruys (francès), Sugimura (japonès), Glovic (polonès), Allyn Joung (americà del nord), Da Costa (portuguès), Oudegest (holandès), i

(Seguirà)

D'ací i d'allà

Aquest any els poetes no podran cantar la primavera.

Ha fet uns dies de fred com si estiguéssim encara al mes de gener.

En alguns pobles de muntanya ha nevat.

Ja fa temps que venim observant que va accentuant-se la fredor a tot Espanya.

* * *

En un llibre que acaba de publicar-se s'hi llegeixen imatges una mica extravagants.

No volem negar el talent del seu autor, ni és el nostre intent ridiculitzar la seva obra.

No tenim pas tants artistes elegants, perquè fem brometa amb les obres dels pocs que saben escriure amb guants blancs.

Ens han fet gràcia, però, algunes de les imatges, un poc arbitràries que conté la dita obra.

"La platja — diu l'alludit autor — tenia color de gabardina i el mar color de sulfat de coure".

Qualsevol dia perquè ens diguin que som originals escriurem una obra que començarà així:

"La lluna color de magnèsia eixí damunt les aigües del mar. Quan s'estimbà darrera les muntanyes aparegué entre núvols color de taronja el sol vermell com xarop de rave."

* * *

El senyor Nebot ha proposat a l'Ajuntament construir una sala de concerts monumental a la plaça de Catalunya.

Decididament el senyor Nebot és l'home de les pensades genials.

Si ell dirigeix les obres tenim la seguretat que es faran sense modificar els plànols.

Dirigint les obres de la plaça de Catalunya ha demostrat que sap allà on va, i que no té mai necessitat de rectificar.

Es diu que la cascada ha estat modificada tres o quatre vegades.

Però això ho diuen les males llengües.

* * *

Aquests dies els repòrters es barallaven per a poder entrevistar En Rada.

Llàstima que aquesta activitat no la facin servir

per a treure el regust província que té la nostra premsa.

Els nostres diaris es fan a base de notes oficioses.

La vaga dels minaires anglesos té una transcendència immensa i, no obstant, la majoria dels diaris es concreten a publicar els telegrams que reben de les agències. No són capaços de fer ni un petit comentari.

Per què serveix, doncs, la premsa?

Es que un diari no és altra cosa que un magatzem de notícies classificades?

Mentre tinguem aquesta premsa és endebades que intentem enlairar el nivell intel·lectual del poble.

* * *

Els diaris ens assabenten que cada dia cauen aviadors.

L'aviació progressa, certament, però fa grans estralls.

Avui cau un aviador a París, demà a Moscou, un altre dia a Amsterdam.

I pensar que si cauen els aviadors és perquè *vo-*
len!

* * *

El gran escriptor anglès Chesterton ens ha fet l'honor de visitar la nostra ciutat.

Es un dels escriptors més brillants i més originals d'Europa i, no obstant, molts dels nostres intel·lectuals no s'han adonat encara de la seva presència.

Si en comptes d'un escriptor catòlic es tractés d'un escriptor sectari, repicarien les campanes que avui resten mudes.

Hi ha gent que encara creu que per ésser intel·lectual s'han de dir blasfèmies...

* * *

Cada dia augmenta el nombre d'obrers sense feina.

Les obres del Metro transversal s'estan acabant i, com és natural, seran acomiadats els obrers.

Les obres no poden durar sempre.

El cap superior de Policia deia a un grup de periodistes que la gran majoria d'aquests obrers no són catalans i que, per tant, el millor que podrien fer és retornar als pobles llurs.

Trobem molt encertada aquesta disposició.

Al camp manquen homes i en canvi a la ciutat n'hi ha de sobres.

Seria la manera d'aconseguir que fos reduït el nombre de barraques.

Ja sou subscriptors de CATALUNYA SOCIAL?

El que passa

ESPANYA ENDINS

Com era de témer, els moros no han volgut acceptar les condicions prèvies per a la pau que imposaren els delegats franco-espanyols en les entrevistes d'Uxda, i s'han reprès les operacions de guerra al Marroc, combinades ja d'abans pels estats majors dels exèrcits aliats.

Segons les llarguíssimes i interessants comunicacions oficials que publica la premsa aquests dies, l'avançament simultani i combinat dels dos exèrcits és ràpid i ferm, ara per ara.

El que es veu amb gust és que no per això s'ha negligit l'acció diplomàtica per part de les nacions belligerants, cosa que deixa un cert marge a les esperances de pau, cada dia, naturalment, més vives.

Aquest nou caire de l'afer marroquí ha fet passar a segon lloc tots els altres assumptes que podien interessar l'opinió pública; la qual, per altra part, és sollicitada fortament per les noves que arriben de la vaga general anglesa, esdeveniment de caràcter verament mundial que se sobreposa a tots quants avui dia afecten les nacions civilitzades, de caràcter purament nacional. Parlem-ne.

ESPANYA ENFORA

La vaga general anglesa

Un dels fets culminats d'aquesta setmana ha estat la proposició suggerida a les parts en lluita per l'Episcopat catòlic anglès per a arranjar la vaga salvant els prestigis del poder públic i l'amor propi dels vaguistes. El cas està en retornar les coses al seu estat inicial i continuar les negociacions sobre les condicions bàsiques d'aleshores.

De primer antuvi aquesta proposició ha merescut a Anglaterra una franca i simpàtica acollida.

Tant els caps del govern anglès com els homes representatius de la política britànica i els promovedors i sostenedors del gran moviment vaguista, senten que la terra tremola als seus peus i que els sotracos de la vaga general repercuteixen en els mateixos fonaments de l'immens imperi britànic.

Això explica el relatiu seny amb què per ambdues parts es porta aquest formidabilíssim combat econòmic-social. No es deu pas solament a la celebrada flemma anglesa i a les virtuts cíviqes, innegables, del poble anglès, aquest admirable i colpidor fenomen. El que tots quants intervenen i tenen alguna cosa a veure en aquesta fins avui podem dir

que incruenta lluita, senten pregonament el sentiment de la pròpia responsabilitat i mesuren per tant els passos que donen, i calculen les paraules que diuen, i mediten les determinacions a prendre, perquè les conseqüències, de greus i transcendents que són, escapen a tota humana previsió.

Així s'explica que quedin encara tantes forces de reserva en els contendents sense emprar-les.

I és que damunt les teories socialistes i per sota les passions insanes que pertorben els esperits i arboren els cors de les masses obreres, triomfa encara el sentit cristià de la vida, que obra com la llum i frena com un automàtic en els moments decisius de la vida.

I la vaga actual anglesa és un d'aquests moments. Que falli la prudència, que es doni algun altre mal pas... qui podrà calcular les malvestats que podrien sobrevenir no solament a Anglaterra, sinó a tot el món civilitzat?

No comencen a sentir-se en totes les economies mundials els efectes d'aquesta vaga?

No causa païra pensar les conseqüències que tindrà un trontollament de totes les Borses mundials?

Déu posarà seny als capdavanters de la vaga perquè no extremin les coses i busquin i trobin solucions oportunes per a conjurar aquest gran conflicte. Les proposicions suggerides per l'Episcopat catòlic anglès a aquest fi de què abans parlàvem, semblen verament providencials, i el fet colpidor que un semblant arborament de passions socials i els conflictes vitals de tota mena que provoquen, es contingui dins un marc de correcció que tothom admira, fan esperar que la vaga tindrà un bon arranament.

Ara, això sí, la lliçó és d'aquelles que no s'obliden. I no per les runes que s'amunteguen i tapen el sol, ni tampoc pel rastre d'odis encesos que deixarà la lluita, sinó per la visió apocalíptica que posa davant dels nostres ulls a un futur social tal volta més pròxim del que ens pensem.

Perquè si el món obrer continua organitzant-se com fins ara; si l'acció conjunta de tots els organismes obrers va perfeccionant-se i estenent-se arreu; si en un moment donat l'estat major general i universal d'aqueixes organitzacions obreres criden el *quos ego* a les decrepites entitats socials les mans tremoladisses de les quals sostenen les brides dels Estats, què succeirà?

I no es digui que parlem en sentit pessimista de contingències llunyanes. Ara mateix, si van respondent a les crides dels obrers anglesos en vaga els seus companys de causa de les altres nacions (no són poques les entitats que van secundant-los), què succeirà?

Fa por de pensar-hi.

I no es digui que això no és possible.

L'exemple de Rússia respon ben clarament i terminantment que sí.

J.

Aquest número ha passat per la censura governativa

Noticiari

ESPANYA

El marquès de Valdecilla, aquell magnífic senyor que regalà un milió de pessetes a la Universitat de Madrid, ha regalat els terrenys necessaris per a construir una grandiosa Granja Agrícola a Santander. D'això se'n diu saber ser senyor i fer bon ús de la fortuna.

—El doctor Mira, director del Laboratori psicotècnic de Barcelona, ha donat una conferència a l'Institut d'Enginyers civils espanyols, sobre el tema "La fatiga en el treball industrial".

Parlà dels problemes que la tècnica del treball planteja en relació amb l'esforç i la fatiga que ocasiona als obrers. Féu referència als estudis realitzats amb èxit per a reduir al mínim aquesta fatiga. Examinà la fatiga objectiva i subjectiva i les seves característiques, assenyalant els motius que produeixen una i altra, i posant exemples pràctics per a poder-les apreciar.

També féu un estudi de l'atenció voluntària o "monista" i de la variable o difusa, en relació amb el treball industrial i posà de relleu la importància que té, per a aconseguir més rendiment, examinar la situació psicològica i fisiològica de l'obrer, per tal de poder-lo adaptar amb més eficàcia al treball.

El doctor Mira fou molt aplaudit.

—La campanya contra la blasfèmia va propagant-se per totes les terres d'Espanya. A Saragossa l'Acció Social Catòlica organitzà una sèrie d'actes importants coronats per un grandíolós míting contra el malparlar.

—A Madrid acaba de reunir-se en Assemblea l'Acció Catòlica de la Dona, que ha tingut actes religiosos i socials de gran relleu.

L'ha presidit la comtessa de Gavia i hi han pres part la reina i moltes dames de l'aristocràcia.

—S'ha constituït a Valladolid una entitat semblant a l'Acció Catòlica de la Dona, que tants de profits produeix en altres bandes.

Ha nascut amb molta empena.

Que durí i progressi.

—El Patronat de Previsió Social de Catalunya i Balears, en la darrera sessió celebrada, prengué, entre d'altres, els següents acords:

De conformitat amb la regla 6 de les dictades per l'Institut Nacional de Previsió per al procediment a seguir en compliment de l'art. 20 del Reglament general del Règim de Retir Obrer Obligatori i com resultat de les reunions celebrades en les Cases Consistorials de Reus en el propassat febrer; a base també de les dades adquirides i de les recerques realitzades, determinar, als efectes del Retir Obligatori dels obrers i obreres preufetaires dels rams que a continuació es detallen, de Reus, el salari-tipus, per considerar-ho de més fàcil determinació i millor explicació en la pràctica que l'anomenada obra-tipus.

Els esmentats salaris-tipus són els següents: Ram de sastreria: armilleres i pantaloneres, 5 pessetes; ram de confecció de roba blanca i afins: oficials, 4 pessetes; ram de gorristeria: oficials gorristes, 5

pessetes; ram de sabateria: oficials sabateres, 5 pessetes; preparadores i enfranquidores, 5 pessetes.

En conseqüència, els patrons dels rams esmentats, de Reus, han de contribuir a la formació del retir obligatori de cada obrer o obrera preufetaire i a domicili amb tantes quotes mitjanes de 10 cèntims com vegades estigui contingut el salari-tipus del ram a què pertanyi en la remuneració que es pagui al dit obrer o obrera.

ESTRANGER

A Luxemburg s'està celebrant aquests dies un Congrés femení força interessant per l'Associació Internacional de Protecció a les Noies, al qual assisteixen delegades de totes les nacions cultes.

Ja tenen feina a fer...

—El Govern ianqui no està mai quiet en matèries d'immigració. Tot sovint publica disposicions que cal que tinguin en compte els que desitgin emigrar als EE. UU. Ara redueix el nombre d'immigrants i els distribueix per Estats. Demés dificulta l'admissió de gent que no sigui de raça anglo-saxona.

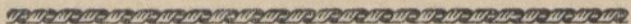
—El nombre de persones assegurades a Anglaterra contra l'atur forçós s'acosta a dotze milions. Com s'ho faran ara per a mantenir-les les societats asseguradores?

—El Congrés de periodistes panamericà, que ha tingut lloc a Washington, ha estat un altre pas cap a la conquesta de l'Amèrica del Sud.

Aquí fem política americana purament lírica. Els ianquis no gasten gens de lirisme, però molts de dòlars.

—A França es fa barrejar als fornors la xeixa i el sègol per tal de fer el pa barat. Gràcies a Déu, aquí encara no mengem sègol.

—A Chisleburt (Anglaterra) va a erigir-se una estàtua a l'inventor de l'hora d'estiu, que pot dir-se que és ja universalment acceptada. No creiem, anem a dir, que per tothom...

Administració de CATALUNYA SOCIAL

Aquesta Administració veu amb molt de gust la premsa que es donen els subscriptors de *Catalunya Social* a posar-se al corrent de pagament, per tota mena de mitjans, però d'una manera particular fent ús del Gir Postal, còmode i econòmic.

Aprofitant aquesta ocasió, preguem a les persones a qui, per deferència o pels seus merescuts prestigis se'ls tramet, com a prova, la nostra publicació, que, en el cas insospitat que no vulguin fer-se'n subscriptors, tinguin l'atenció de retornar-la posant al peu de la direcció llur: *Vuelva a su procedencia*.

També agraiem que se'ns comuniqui immediatament qualsevol irregularitat que observin en el periòdic, a fi de subsanar-la.

L'Administrador

LLIBRE NOU

MARQUÉS DE BALANZÓ
(VÉRAX)

C A M Í

Lleus comentaris a textos sagrats

Amb pròleg del

P. MIQUEL D'ESPLUGUES O. M. CAP.

Coberta amb dibuix
d'EN DARI VILÁS

Un volum de 218 pàgines, 3 ptes.

A totes les llibreries i a l'Administració de
CATALUNYA SOCIAL

D'IMMINENT PUBLICACIÓ

La Bíblia en Català

Comentada i traduïda dels textos originals
pels

MONJOS DE MONTSERRAT

L'obra constarà d'una vintena de volums
en quart de 400 pàgines. Apareixeran
dos volums a l'any.

— Preus de cada volum —

Paper japó	200 ptes.
Paper fil	60 »
Paper verjurat (amb rellogadura)	30 »
Abans del dia 1 de març 1926,	25 »

Prospectes i subscripcions: **MONESTIR DE MONTSERRAT**

Acadèmia Cots

Arcs, 10. - BARCELONA

FUNDADA EN 1879

Direcció general: Carrer Arcs, 10 (Places Santa Anna i Nova)

Telèfon 5041 A. - Apartat 782

CLASSES SELECTES separats els dos sexes per diferents pisos i escales

COMERÇ - IDIOMES

Procediments eminentment pràctics

CLASSES GENERALS, QUOTA MODICA

Constantment l'ACADEMIA COTS rep demanda d'alumnes per ocupar bones places.

ASSIGNATURES: Teneduria.—Càlcul.—Lletra comercial.—Correspondència.—Mecanografia.—Taquigrafia.—Francès i Anglès.—Alemany.—Classificació i Arxiu.—Alts estudis comercials.—Ortografia.—Dibuix industrial.—Linguòfons.—Màquines de calcular, etc.

SERVEIS DE LA COMPANYIA TRASATLÀNTICA

Línia de Cuba Mèxic.—Servei mensual, sortint de Bilbao el 17, de Santander el 19, de Gijón el 20 i de Corunya el 21, per a Havana i Veracruz. Sortides de Veracruz el 16 i de Havana el 20 de cada mes per a Corunya, Gijon i Santander.

Línia de Buenos-Aires.—Servei mensual sortint de Barcelona el 4, de Màlaga el 5 i de Càdiz el 7, per a Santa Creu de Tenerife, Montevideo i Buenos-Aires; emprenent el viatge de tornada des de Buenos-Aires el dia 2 i de Montevideo el 3.

Línia de New-York, Cuba, Mèxic.—Servei mensual, sortint de Barcelona el 25, de València el 26, de Màlaga el 28 i de Càdiz el 30, per a New-York, Havana i Veracruz. Retorn de Veracruz el 27 i de Havana el 30 de cada mes, amb escala a New-York.

Línia de Venezuela Colombia.—Servei mensual, sortint de Barcelona el 10, de València el 11, de Màlaga el 13 i de Càdiz el 15 de cada mes, per a Les Palmes, Santa Creu de Tenerife, Santa Creu de la Palma, Puerto-Rico i Havana. Sortida de Colón el 12 per a Sabanilla, Curaçao, Puerto-Cabello, La Guaira, Puerto-Rico, Canàries, Càdiz i Barcelona.

Línia de Fernando Poo.—Servei mensual, sortint de Barcelona el 2, de València el 3, d'Alacant el 4 i de Càdiz el 7, per a Les Palmes, Santa Creu de Tenerife, Santa Creu de la Palma i part de la costa occidental de Africa. Retorn de Fernando Poo el 2, fent les escales de Canàries i de la Península indicades en el viatge d'anada.

A més dels indicats serveis, la Companyia Trasatlàntica té establerts els especials dels ports del Mediterrani a New-York, dels ports del Cantàbric a New-York i la Línia de Barcelona a Filipines, les sortides de les quals no són fixes i s'anunciaran oportunament a cada viatge.

Aquests vapors admeten càrrega en les condicions més favorables i passatgers, als quals a Companyia dóna allotjament molt còmode i tracte esmerat, com té acreditat en son dilatat servei. Tots els vapors porten telegrafia sense fils.

**GANIVETERIA
ROCA
BARCELONA**

PLAÇA DEL PI, 3
(Enfront l'Església)

Navalles

Màquines d'afaitar

i demés eines de tall

Objectes per a
tocador i per
la manicura

TALLER D'ESMOLAR

FRANQUEO CONCERTADO